

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

Факультет іноземної філології

**До 220-ої річниці
з дня заснування університету**

**НАУКОВІ РОЗВІДКИ СТУДЕНТІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ**

Збірник тез наукових доповідей

Випуск 5

Електронне видання

Харків – 2024

<i>Гриценко Владислав</i>	
До поняття мови ворожнечі у сучасному мовознавстві	24
<i>Докка Галла</i>	
Термін як основа метамови наукового дискурсу	25
<i>Dolhoborodov, Dmytro</i>	
The Significance of Metaphors in TED Talks	26
<i>Дяченко Альона</i>	
Потенціал розширення педагогічного використання Canvas	28
<i>Єгорова Вероніка</i>	
Назви серіалів як особливий різновид онімів	29
<i>Заборовський Микола</i>	
Особливості графічного оформлення тексту та стилізація мови персонажів у романі Р. Кіплінга «Світло згасає»	31
<i>Івахно Світлана</i>	
Функціонально-комунікативні особливості газетного англомовного заголовка	32
<i>Івашко Наталія</i>	
Лексична репрезентація лінгвокультурних понять в англійській мові	34
<i>Капканець Олександра</i>	
Основні способи створення неологізмів у сфері ІТ у сучасній англійській мові	36
<i>Карімова Ангеліна</i>	
Інтертекстуальність у літературі постмодернізму	38
<i>Клочко Аліса</i>	
Термін як перекладознавча одиниця	39
<i>Кононенко Анна</i>	
Проблема відтворення онімів у процесі перекладу художніх творів	40
<i>Крат Євгенія</i>	
Актуальні проблеми та перспективи використання автентичних відеоматеріалів на уроках іноземної мови	42

Переклад багатокomпонентних термінів включає два основні етапи – аналітичний та синтетичний. На аналітичному етапі відбувається розкладання терміна-словосполучення на складові компоненти та їх окремих переклад. Для цього необхідно чітко їх ідентифікувати. Важливо також з'ясувати семантичні зв'язки між частинами та їх відношення до головного компонента. Після детального аналізу структури й значення терміна можна переходити до синтетичного етапу – відтворення всього терміна мовою перекладу.

Отже, терміни є важливою складовою мови науки і техніки. Вони позначають конкретні поняття та об'єкти певної професійної галузі. Переклад термінів вимагає від перекладача ґрунтовних предметних знань, розуміння контексту та володіння терміносистемами обох мов. Основними труднощами при перекладі термінів є багатозначність, відсутність відповідників у мові перекладу, наявність різних підходів до тлумачення одного терміна. Для подолання цих складнощів перекладач застосовує такі основні прийоми: використання лексичних еквівалентів чи аналогів, описовий переклад, транскрипцію, калькування тощо. Усебічний аналіз лексико-семантичної структури й контекстних зв'язків термінів є запорукою адекватного відтворення їхніх значень мовою перекладу та досягнення еквівалентності спеціальних текстів.

ПРОБЛЕМА ВІДТВОРЕННЯ ОНІМІВ У ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ

Анна КОНОНЕНКО

Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент О.В. Зосімова

Відтворення онімів у перекладі часто викликає певні труднощі. З огляду на специфіку функцій власних назв у процесі комунікації між людьми, їх переклад потребує особливого підходу, що може відрізнитися від підходів, які традиційно застосовують для відтворення засобами іноземної мови інших лексичних одиниць.

Основна й водночас універсальна функція власних назв полягає в індивідуальному ідентифікуванні окремих об'єктів. Разом із тим, оніми відображають специфічні реалії й належать до фонові лексики. Власні назви часто містять важливу інформацію, яка може бути незрозумілою для тих, хто не знайомий із відповідною культурою. У художньому творі – передусім літературному або ж творі кіномистецтва чи анімації, власні назви створюють особливий простір імен, або ономастикон художнього твору.

Ономастична лексика давно перебуває у фокусі уваги вчених. У працях сучасних лінгвістів аналізується семіотична природа власних назв, особливості їх семантики та інші аспекти. Дослідженню перекладу онімів присвятили свої праці, зокрема, М. Бережна [2], О. Бока [3], А. Гудманян [4], Л. Коломієць [6], О. Пеліна [7] та інші вчені. Більшість праць із перекладознавства фокусуються на перекладах у контексті англо-українського порівняння.

Ефективність використання онімів у художньому творі залежить від тісної взаємодії між автором і читачем / глядачем, який здатний розуміти

глибинний зміст на підставі власного досвіду та загальних знань. Художні оніми є насамперед носіями когнітивної інформації, що є результатом інтелектуальної праці письменників [3, с. 15]. Застосування відповідного підходу для тлумачення власної назви та її перекладу передбачає розкриття аксіологічного змісту оніма, який автор використовує для виокремлення суб'єктивно або об'єктивно важливих характеристик персонажів, географічних об'єктів та вираження їх як складника загальних знань про навколишній світ. Внутрішня форма імен героїв художнього твору дозволяє розподілити їх на звичайні («природні») і смислові («примовисті») імена, які виконують не лише номінативну, але й характеризувально-оцінну функцію [5, с. 124]

Л. Белей наголошує, що важливими для розкриття функцій оніма, а також, на нашу думку, для його перекладу, є такі аспекти, як мовна належність, мотивація, семантика апелювальної основи загалом, значення певного словотвірного форманта власної назви, граматична кореляція компонентів оніма, фонетичні особливості, а також ставлення комуніканта до позначуваного об'єкта чи особи [1, с. 33].

Труднощі насамперед виникають, коли перекладачеві доводиться відтворювати семантично насичені смислові імена, що є образними (наприклад, метафоричними), містять історичні або культурні алюзії тощо. Якісний переклад власних назв у художньому творі потребує відтворення загального задуму оригіналу, збереження національного колориту, що є важливим складником художнього образу. Досить складно перекласти вигадані автором імена чи географічні назви, які ґрунтуються на грі слів, які містять елементи архаїзмів чи діалектизмів. Перекладачеві в таких випадках доводиться застосовувати метод морфологічної модифікації, прагматичну адаптацію тощо.

Навіть у процесі відтворення звичайних («природних») імен перекладач художнього твору має уважно обирати, зокрема, між транскрипцією і транслітерацією залежно від форми самого імені, його традиції та контексту [5, с. 125].

Вибір стратегії перекладу власних назв підпорядковується не лише особистим уподобанням перекладача, але передусім об'єктивним факторам. До них Л. Коломієць відносить також цільову аудиторію перекладу, наявність раніше виконаних перекладів [6, с. 84].

Таким чином, вибір стратегії може бути зумовлений як мовними, так і позамовними факторами, кожен із яких впливає на вибір конкретного методу (або навіть кількох одночасно) на певному етапі перекладу. Переклад власних назв загалом є складним завданням, і єдиного «правильного» методу їх відтворення засобами іноземної мови не існує. У випадку художнього твору, де оніми часто є ключовими елементами його цілісної концепції, це завдання ще більш ускладнюється й вимагає від перекладача уважності, справжнього занурення в текст, творчих здібностей, а також, поза сумнівом, знань про культуру й менталітет народу, мовою якого створено оригінал твору, і водночас культуру й менталітет цільової аудиторії.

Література

1. Белей Л. Функціонально-стилістичні можливості української літературно-художньої антропонімії XIX–XX ст. Ужгород: б.в., 1995. 120 с.
2. Бережна М. В. Тринадцять етапів перекладу власних імен та назв. *Вісник Сумського державного університету. Серія Філологія*. 2007. Т. 2. № 1. С. 62–67.
3. Бока О. В. Власні імена як компресовані тексти-носії когнітивної інформації. *Вісник Сумського державного університету. Серія Філологія*. 2008. № 1. С. 15–19.
4. Гудманян А. Г. Відтворення власних назв у перекладі: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: спец. 10.02.16 «Перекладознавство». Київ, 2000. 29 с.
5. Кияк Т. Р., Науменко А. М., Огуй О. Д. Перекладознавство (німецько-український напрям). Київ: ВПЦ «Київський університет», 2008. 543 с.
6. Коломієць Л. В. Концептуально-методологічні засади сучасного українського поетичного перекладу (на матеріалі перекладів з англійської, ірландської та американської поезії): монографія. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2004. 522 с.
7. Пеліна О. В. Особливості перекладу українських ідеонімів і прагматонімів англійською мовою: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.16 «Перекладознавство». Одеса, 2014. 20 с.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Євгенія КРАТ

Науковий керівник – доктор філософії, доцент О.А. Чехратова

У сучасному освітньому процесі все більше уваги приділяється використанню різноманітних методів та засобів навчання, спрямованих на активізацію пізнавальної діяльності учнів для всебічного розвитку учня. І особливу місце займає саме вивчення іноземної мови. Розвиток міжнародних зв'язків і культурних обмінів надає англійській мові все більшого значення як інструменту комунікації та спілкування. Враховуючи ці причини методика навчання англійської мови постійно удосконалюється та адаптується, щоб відповідати сучасним вимогам. Більш традиційні методи не завжди стимулюють учнів до вивчення мови. Як наслідок, втрачається зацікавленість до предмету в цілому, практичні навички не розвиваються.

Один з ефективних інструментів навчання – використання автентичних відеоматеріалів під час проведення уроків. Потенціал автентичних відеоматеріалів залишається недооціненим, оскільки педагоги не завжди володіють необхідними ресурсами або підготовкою. Відеоматеріал є потужним інструментом для підвищення аудіовізуального сприйняття та формування компетентності в аудіюванні.

Автентичні відеоматеріали – це відеоролики, які не були спеціально створені для навчання і містять реальні ситуації, мовлення носіїв мови та